

Льчина Н. В., Краснікова Л. І.

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ БІДНОСТІ В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

Роботу присвячено дослідженню однієї з найважливіших суспільних проблем - проблеми бідності. Розглядається природа та причини бідності, дається визначення основних її категорій. Значна увага приділяється виявленню співвідношення між: бідністю і нерівністю та їх вимірюванню (наводиться огляд методологічних підходів, основних індикаторів та індексів), накреслюються основні шляхи щодо вирішення проблеми бідності.

Вступ

Зміна однієї соціальної системи на іншу неминуче супроводжується низкою соціальних проблем та негативних явищ. Так, перехідний період в Україні негативно позначився на рівні життя населення, і, як наслідок, підвищився рівень бідності.

Актуальність та важливість вирішення проблеми бідності підтверджується тим, що вона стосується життя мільйонів українців. Масштаби бідності вражають – «чотири з п'яťох – бідні»¹. Згідно з даними Світового Банку Україна займає 73-ю позицію за рівнем добробуту населення (29 % українців перебувають за межею бідності)².

Зазначимо також, що загалом нижче рівня бідності проживає 41,9 % населення планети. Отже, як бачимо, проблема має не лише національний, а й міжнародний характер. Наприклад, для Сполучених Штатів цей показник дорівнює 13 %, для Великобританії – 17 %, для Китаю – 22 %³.

Бідність є гальмом прогресу як технічного, так і економічного (маючи на увазі звуження торгівлі, спад виробництва, низькі темпи зростання тощо) та соціального (низький життєвий рівень населення, відсутність соціального благополуччя) тощо.

Для вирішення проблеми бідності насамперед необхідно її ґрунтовно дослідити, а саме: визначити обсяги бідності за відповідною (єдиною) методикою на основі проведення статистичних

спостережень домогосподарств. У даній роботі наводиться характеристика методик щодо виміру бідності та вказується, які з них є найбільш прийнятними для України.

Співвідношення бідності та нерівності

Інтуїтивно поняття «бідність» є досить зрозумілим, однак дати йому однозначне визначення важко. Бідність визначається взаємозв'язком між мінімальними потребами людей та їхніми можливостями задовольняти ці потреби.

Згідно з Указом Президента «Про Стратегію подолання бідності» в Україні використовується така *термінологія*:⁴

бідність – неможливість унаслідок нестачі коштів підтримувати спосіб життя, притаманний конкретному суспільству в конкретний період часу;

глибина бідності – відхилення величини доходу або витрат бідних від визначеної межі бідності;

межа бідності – рівень доходу, нижче за який задоволення основних потреб є неможливим. На її основі визначаються сім'ї, що належать до категорії бідних. Офіційне визначення межі бідності в будь-якій країні значною мірою є тим питанням політики, яке ніколи не можна вирішити абсолютно об'єктивно. Так, зокрема, межа бідності може бути визначена на основі *коефіцієнта Ангеля*, що є відсотком харчового компонента в споживанні населення. Однак ця межа не враховує розміру домогосподарства. Також

межа бідності може встановлюватися як частка прожиткового мінімуму на одну особу в розрахунок на місяць;

крайня форма бідності – бідність, яка порівняно зі стандартами цивілізації асоціюється з межею виживання;

рівень бідності – питома вага сімей (домогосподарств), у яких рівень споживання (доходів) на одну особу є нижчим від зазначеної межі бідності.

Виділяють абсолютну (визначається як вартість набору товарів та послуг, необхідних для задоволення основних соціальних потреб), відносну (співвідношення рівня життя людей з деяким нормативом та міра нерівності у розподілі доходу в суспільстві) та суб'єктивну (ставлення населення до свого матеріального становища) бідність.

За часовим виміром розрізняють короткострокову та довгострокову бідність. Довгострокова бідність є не тільки проблемою соціального захисту, вона також може поставити під сумнів легітимність існуючої соціальної та політичної систем.

Нерівність в цілому та соціально-економічна нерівність зокрема є об'єктивною, природною ознакою людського суспільства. Це насамперед нерівність від природи, здібностей, таланту. Потім у процесі життєдіяльності вона посилюється ще й рівнем освіти, професійної підготовки, соціальним статусом, наявністю власності, вмінням ризикувати.

Соціально-економічна нерівність в Україні – не просто закономірне явище, це результат стрімкого зламу і трансформації економіки, різкого падіння рівня життя переважної частини населення, посиленої диференціації прибутків і майнового розшарування, вимушеного безробіття і великих масштабів міграції. Крім того, виділяють нерівність, породжену недосконалою системою розподілу сукупного прибутку, тобто регіональну.

Загрозливою є існуюча нерівність, викликана відсутністю дієвих механізмів соціальної підтримки і захисту громадян на місцях та на загальнодержавному рівні. Важливо також враховувати «штучну» нерівність, що поглиблюється крадіжками, шахрайством, тіншовою економікою, рекетом, недосконалістю податкової системи.

Щодо *виміру нерівності* між індивідами, то

він базується на таких характеристиках: різні вибори індивідів (ставлення до праці та відпочинку); відмінність у здобутих навичках; вікова різниця; часовий вимір тощо.

Найбільш поширеним показником, що характеризує нерівність у суспільстві, є *коефіцієнт Джині*. Він обчислюється як середньоарифметична величина від різниці між будь-якими двома доходами членів суспільства:

$$G = \left(1/2n^2\mu\right) \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n |y_i - y_j|,$$

де y_i та y_j – доходи i -го та j -го членів суспільства; μ – середній дохід, n – одержувачі доходу.

Дещо подібним є *коефіцієнт варіації*, однак він враховує різницю між грошовим доходом будь-якого члена суспільства та середньою величиною доходу. Його перевагою є те, що до уваги береться весь розподіл, а вимірjana нерівність може бути знижена будь-яким перерозподілом, який наближує індивідуальний дохід до середнього значення. Однак коефіцієнт варіації є чутливим до абсолютного рівня доходу, тобто якщо всі доходи збільшити вдвічі, нерівність при цьому не змінюється, але коефіцієнт варіації збільшиться в чотири рази, що і є вагомим недоліком даного показника.

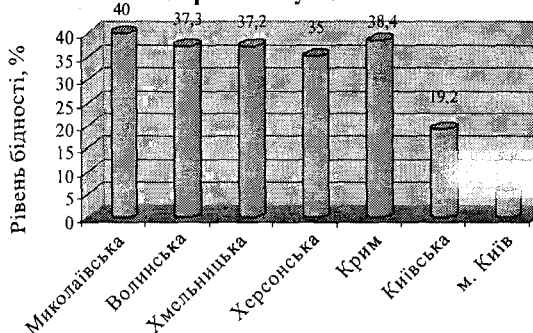
Між поняттями «бідність» та «нерівність» існує відмінність⁵, яку слід враховувати, оскільки інколи неможливо знизити обидва показники одночасно. Так, з боку пропозиції, зниження податків для багатих стимулює економічне зростання, хоча водночас збільшує розрив між доходами багатих та бідних. Вищі ж податки для багатих зменшують нерівність, хоча, поряд з цим, не завжди підвищують загальний рівень життя. З цього випливає, що грошовий дохід є досить оманливим індикатором нерівності. У статті «Економетрія фізичних осіб» на основі обстежень домогосподарств України 1999 року вказується, що врахування натуральних «неврахованих» доходів при дослідженні домогосподарств зменшує індекс нерівності⁶. Нерівність наявна практично завжди. Більшість економістів підтримує аргумент, що при розрахунках коефіцієнта нерівності необхідно зосереджуватися на життєвих прибутках (систематична варіативність заробітків індивіда протягом його життя). До того ж треба враховувати короткотермінові коливання: індивід може, наприклад, перебувати певний час без

роботи; доходи незалежних індивідів у періоди економічних спадів також, звичайно, знижуються. Вирівнювання доходів у «складні» періоди досягається, як правило, використанням заощаджень. Отже, зосередження на нерівності доходу в певний конкретний рік спотворює реальний показник нерівності в суспільстві.

Щодо вимірювання бідності, то результати досліджень даної проблеми в країнах Центральної та Східної Європи засвідчують, що підхід вимірювання бідності, яка базується на доходи, зараз перетворюється з демографічно обумовленої моделі на економічно обумовлену модель. Це означає, що основні демографічні характеристики втрачають свою важливість, а замість них набирає все більшої ваги соціальний статус, пов'язаний із ринковими якостями, такими як: освіта, володіння власністю, галузь промисловості та керівна позиція.

Як свідчить аналіз рівня бідності за областями України (за даними Міністерства праці⁷ та соціальної політики України), в 2002 році найвищий рівень бідності зафіксований у Миколаївській (40%), Волинській (37,3%), Хмельницькій (37,2%), Херсонській (35%) областях та Криму (38,4%) (див. діаграму 1). Найсприятливішими на тлі інших виглядають Київська область (19,2%) та м. Київ (5,8%). Таким чином, бідність в Україні є регіональною, що й потрібно враховувати у розробці різних програм подолання цієї проблеми.

Діаграма 1. Аналіз рівнів бідності за областями України та у м. Києві

Джерело: Міністерство праці та соціальної політики України.

Для вимірювання рівня бідності у світовій практиці використовують ряд індексів: *headcount index* (HI), *poverty gap index* (PGI), *squared poverty gap index* (SPGI), *Foster, Greer, Thorbecke* (1984), *Sen Index*, індекс *Watts* (1968), вимір, запропонований *Clark, Hemming, Ulph* (1981),

формула *Atkinson* (1987) тощо⁸. Ці показники базуються на припущенні, що основу дослідження складає проста випадкова сукупність, яка сприяє їх легшому розумінню. Там, де вибірка є більш комплексною (типова ситуація на практиці), потрібно зважувати показники, тому відповідні формули є дещо складнішими.

Одним із таких індексів вимірювання рівня бідності, який найбільше підходить для аналізу ситуації в Україні, є *The Sen-Shorrocks-Thon Index* (SST). Це модифікована версія *Sen Index*, що об'єднує HI, PGI (тільки для бідних), та коефіцієнта Джині відносно *poverty gap*. Її вигляд є таким:

$$P_{SST} = P_0 P_1^p (1 + G^p),$$

де P_0 – *headcount index*; P_1^p – *poverty gap index*; G^p – коефіцієнт Джині (коефіцієнт нерівності серед бідних);

Перевагою даного індексу є те, що він може слугувати джерелом зміни бідності впродовж часу:

$$\Delta \ln P_{SST} = \Delta \ln P_0 + \Delta \ln P_1^p + \Delta \ln(1 + G^p).$$

Це можна інтерпретувати як % зміни у *SST index* = % зміни у *headcount index* + % зміни у *poverty gap index* (серед бідних) + % зміни в $(1 + \text{Коефіцієнт Джині})$. Тобто цей індекс дозволяє розкласти питання бідності на три таких аспекти: чи стало більше бідних; чи стали бідні біднішими; чи зросла нерівність серед бідних.

Щодо інших індексів, то найбільш вживаним показником, який вимірює відсоток населення, що вважається бідним, є *Headcount index* (HI). Однак він не враховує інтенсивність бідності (HI порушує принцип трансферту), тобто не визначає, наскільки бідними є бідні, і отже, не змінюється, якщо люди, що перебувають нижче межі бідності, стають ще біднішими. При цьому припускається, що всі члени домогосподарства мають однаковий рівень доходу (оцінка бідності проводиться не для домогосподарств, а для індивідів).

Для розрахунку ступеня того, наскільки доходи індивідів нижчі за межу бідності, використовують *Poverty gap index* (PGI). Іншими словами, це відношення «розриву» бідності (межа бідності мінус справжній дохід) до межі бідності. Дехто розглядає цей індекс як величину витрат, необхідних для усунення бідності (відповідно до межі бідності), тому що він показує, скільки трансфертів потрібно надати бідним, щоб підняти їхні доходи

(витрати) до межі бідності. Мінімальні трансферти для усунення бідності з використанням цільових трансфертів – це просто сума всіх «розривів» доходів населення. Однак цей показник є вагомим лише за умови, що трансферти можуть бути досконало та ефективно надані (не враховуються трансакційні витрати, немотиваційний ефект тощо). Серйозним недоліком даного показника є те, що він ігнорує нерівність серед бідних. З іншого боку, показник дає корисну інформацію про мінімальний масштаб фінансових ресурсів, необхідних для боротьби з проблемою бідності. Чим меншим є *PGI*, тим вищий потенціал економіки для полегшення бідності з подальшим вивченням характеристик бідних для створення та впровадження цільових програм.

Запропонований Сеном (1976) *Sen Index* комбінує ефекти від кількості бідних, глибини їх бідності та розподілу бідності всередині групи. Однак використовується він переважно в академічній літературі, тому що не є досить інтуїтивним щодо деяких простих вимірів бідності й також не може бути використаний для декомпозиції бідності та визначення внесків різних підгруп до сукупної бідності.

Існує також показник, який указує, як довго триватиме процес «виходу з бідності» за різних потенційних економічних темпів зростання (чим вищі темпи економічного зростання, тим менше часу потрібно країні для того, щоб подолати бідність). Цей показник доцільно брати до уваги передусім на початкових етапах подолання проблеми бідності.

Загальна характеристика причин бідності в Україні

Основними причинами виникнення та поширення бідності в Україні протягом періоду незалежності є: зменшення рівня зайнятості населення, зростання рівня безробіття, низький рівень оплати праці та пенсійного забезпечення, заборгованість із заробітної плати і соціальних виплат, відсутність розвинутої системи страхування життєвих ризиків та адресної соціальної допомоги.

На початку перехідного періоду бідність в Україні також була зумовлена відсутністю товарів або грошової маси. Відсутність необхідної грошової маси в більшості громадян призвела до

того, що індекс фізичного обсягу роздрібного товарообігу постійно знижувався. Це знизило рівень заробітної плати, що в свою чергу негативно позначалося на виробничих показниках⁹.

Крім вищезазначених причин, С. Вайтфілд, В. Паніотто, Н. Харченко, які досліджували бідність у Дніпропетровській області, наводять такі причини бідності домогосподарств України¹⁰, як відсутність заощаджень, проблеми зі здоров'ям, похилий вік, віддаленість близьких людей, самотність, шкідливі звички (пристрасть до алкоголю і т. ін.) тощо.

За дослідженнями Н. Барра¹¹, у вивченні проблеми бідності слід враховувати й такі фактори, як визначники цін на ресурси та зайнятість (визначення ставки заробітної плати, ціна капіталу), визначення індивідуального чи сімейного доходу та визначники розподілу доходу. Розглядаються особливості володіння ресурсами праці (такими як розум, сила, рівень навичок, коефіцієнт використання виробничих потужностей тощо) та фактори відмінності щодо володіння капіталом (спадковість, удача, схильність акумулювати засоби тощо). Варто зазначити, що, на думку Гарфінкеля (Garfinkel) та Хавермана (Haverman), основною причиною дохідної нерівності є відмінність у заробітній платі й лише 20 % дохідної нерівності можна пояснити різницею у використанні виробничих потужностей.

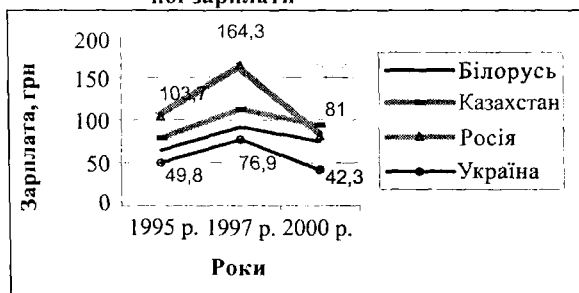
Особливості перехідного періоду та його вплив на життя в Україні

Перехід від однієї соціальної системи до іншої неминуче супроводжується низкою соціальних проблем та негативних явищ. Одним із визначальних чинників складної соціальної ситуації в Україні є контрастне розшарування суспільства за майновими ознаками, рівнем доходу, за можливостями доступу до соціальних благ (освіта, медичне обслуговування, дозвілля, відпочинок тощо). У 1993 р. середній грошовий дохід 10 % найбагатших громадян України перевищував дохід 10 % громадян з найнижчими доходами у 6,7 раза, у 1995 р. – у 12 разів. Останніми роками цей розрив між багатими та бідними не тільки зберігся, а й продовжував зростати. (Для порівняння, в СРСР цей показник коливався в межах 3 : 1 – 5 : 1¹²).

Падіння ВВП (на 59,2 % з 1990 р. по 1999 р.) також негативно відобразилось на рівні життя населення в Україні. Протягом 90-х років 25–29 % населення країни мали сукупний дохід, нижчий від законодавчо встановленої межі малозабезпеченості. Рівень суб'єктивної бідності у 2000 році становив 75 %. Постійне зниження рівня промислового та сільськогосподарського виробництва різко негативно вплинуло на трудову зайнятість населення. Протягом 1991–2000 рр. чисельність зайнятих у всіх сферах економічної діяльності скоротилася на 4,6 млн чол. (18,4 %) і становила у 2000 році 20,4 млн осіб. Сьогодні уряд України фіксує безробіття на рівні 4 %, Міжнародна організація праці – на рівні 11,7 %, а з урахуванням прихованих форм безробіття в Україні сягає 30–35 %. Небезпечним є поширення родинного безробіття, яке спостерігається у малих містах. Наявність у родині хоча б одного безробітного підвищує ризик бідності на 50 %.

Основним джерелом бідності в Україні, на відміну від інших країн, що розвиваються, є не багатодітність і малограмотність, а невідповідність рівня заробітної плати реальній вартості робочої сили на ринку праці. У 2001 році мінімальна заробітна плата (державний показник, що сам по собі є досить заниженим) становила 118 грн, тоді як середній рівень заробітної плати становив близько 218 грн; на 2002 рік середня зарплата (377 грн) практично дорівнювала мінімальній заробітній платі (365 грн).

Графік 1. Динаміка середньомісячної номінальної зарплати *

* Див.: Послання Президента України до Верховної Ради України.– К., 2001.– С. 384; Бюлетень СНГ.– № 2.– С. 257.

Досвід розвинених країн переконує, що набагато вигідніше виплачувати гідну зарплату найманим працівникам, забезпечуючи відтворення робочої сили, ніж витратити кошти на ліквіда-

цію таких наслідків зубожіння, як зростання злочинності, масштабне поширення соціальних хвороб тощо. Проте за рівнем оплати праці Україна помітно відстає навіть від країн СНД (див. графік 1).

Сучасний стан пенсійного забезпечення характеризується низьким рівнем пенсій, відсутністю диференціації пенсій, наявністю значних переваг та пільг у пенсійному забезпеченні окремих категорій працівників. У 2000 р. середня пенсія (70–80 грн) була значно меншою, ніж офіційно затверджений парламентом прожитковий мінімум на 2001 рік. У 2000 р. був прийнятий Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Однак проведення пенсійної реформи ситуацію не покращило, оскільки прийнятий закон знімає тягар пенсійного забезпечення з держави та роботодавця і перекладає його на самого працівника¹³.

У перехідний період відбувається знищення секторів, де випускається нерентабельна продукція. Якщо при цьому неможливий раптовий перехід працівників на іншу роботу, то виникає безробіття. Якщо ж руйнування неефективного сектору відбувається повільно, то виникає «віртуальна економіка», що характеризується затримками заробітної плати та низькими заробітками. Через нестачу в перехідний період певного виду капіталу, в тому числі людського (знань та навичок), власники таких видів капіталу отримують надмірну ренту, що й сприяє росту нерівності. Інституційна та адміністративна реформи можуть супроводжуватися зростанням корупції та мафії, що також впливає на розподіл доходів. Девальвація національної валюти може супроводжуватися зростанням бідності, якщо населення з низькими доходами споживає велику кількість імпортованих товарів. Однак якщо девальвація призводить до зростання попиту на товари, що виробляють бідні верстви суспільства, то рівень бідності може знизитись.

Провівши порівняльний аналіз бідності в 90-х роках у країнах СНД за даними 1987–1995 рр.¹⁴, можна помітити, що найвищий рівень бідності був у Молдові (66 %), далі – в Україні (63 %) та Росії (50 %) та найнижчий – у Білорусі (22 %). Ця тенденція зберігалася ще з 1987–1988 років, однак у 1993 році рівень бідності значно зріс: у Молдові – в 16,5 раза, у Ро-

сії – в 25 разів, в Україні – у 31,5 раза та у 22 рази в Білорусі. Що ж до глибини бідності, то цей показник в Україні на 1993–1995 рр. є найбільшим (47 % від межі бідності), що в 1,175 раза більше, ніж у Росії (40 %), в 1,093 раза – ніж у Молдові (43 %) та в 1,807 раза – ніж у Білорусі (26 %).

Шляхи вирішення проблеми

Основними стратегічними напрямками, на які спрямовані дії нашої держави щодо подолання бідності, є такі:

- підвищення зайнятості населення та розвиток ринку праці;
- збільшення доходів від трудової діяльності;
- соціальне страхування як спосіб захисту особи від втрат доходу;
- запровадження консолідованої системи адресної соціальної допомоги та соціальних послуг;
- соціальна підтримка осіб з обмеженими фізичними можливостями, сімей з дітьми та дітей, позбавлених батьківського піклування;
- поліпшення житлових умов соціально вразливих верств населення.

Виділяють два види заходів, спрямованих на подолання бідності у державі:

➤ заходи, спрямовані на прискорення економічного зростання. Ці заходи можуть бути особливо ефективними в тих країнах, де глибина бідності не дуже велика й економічне зростання може сприяти швидкому виходу великої кількості сімей з бідності. Більшості країн СНД потрібно додати багато часу для того, щоб подолати проблему бідності тільки завдяки економічному зростанню. Економічне зростання не завжди супроводжується автоматичним зниженням нерівності;

➤ заходи соціальної політики, що безпосередньо спрямовані на зниження нерівності та бідності (соціальна політика в цілому складається з допомоги по безробіттю та соціальної допомоги).

Існує кілька підходів до вирішення проблеми бідності заходами соціальної політики. Це, зокрема, *північноєвропейський тип* мінімального гарантованого доходу та *категорійний підхід*¹⁵. Для північноєвропейського типу характерно те, що існує офіційна межа бідності; для отримання допомоги достатньо, щоб дохід був нижчим за цей рівень; соціальна допомога покриває всю різницю між доходом та межею бідності. В більшості перехідних економік використовується категорійний підхід. Основні його характеристики такі:

✓ критерій доходу обов'язковий, але недостатній;

✓ існує набір інших критеріїв, що гарантують низьку еластичність пропозиції праці; хоча б один із них повинен виконуватись, щоб отримати допомогу;

✓ допомога зазвичай не покриває різниці між доходом та межею бідності й часто надається у негрошовій формі.

Однак виділяють ряд умов, за яких *системі мінімального гарантованого доходу* надається перевага, – якщо слабка кореляція між характеристиками домогосподарств та бідністю; коли можна достатньо точно визначити дохід домогосподарств (за відсутності нелегальних доходів); якщо адміністративні можливості місцевої влади необмежені (виключається можливість корупції та використання засобів не за призначенням).

1. Barr Nickolas. The Economics of Welfare State (Second Edition) // Ch. 4. State Intervention; Ch.6. Poverty and Inequality, 1994.– P. 70–103, 130–162.
2. Connolly S. Economics of the Public Sector // Ch.15. Poverty, 1993.– P. 390–413.
3. Economic Statistic. Monthly Publication of the International Center for Policy Studies // Issue#29, 2003, March.
4. Wonnacott P. An Introduction to Microeconomics // Ch. 24. Poverty problem, 1986.– P. 460–480.
5. <http://www.korespondent.net>
6. <http://www.worldbank.org/wbi/povertyanalysis/ch4.pdf>
7. <http://www.worldbank.org/research/growth>
8. Азаров Н., Бондаренко Г., Лекарь М., Чушкар Д. Эконометрия физических лиц Украины // Экономист.– 2001.– № 1.– С. 37–53.
9. Вернигора Н. Украина беднеет. Кто виноват? // Корреспондент.– 2002.– 26 июля.– № 18.– С. 17–18.
10. Глобальна бідність на фоні глобалізації // Економист.– 2002.– № 3.– С. 14–15.
11. Головатий М. Багаті і бідні: добро чи зло?: [Соц.-екон. нерівність в Україні] // Уряд. кур'єр.– 2002.– 3 липня.– С. 13.
12. Головка О. Боротьба з бідністю – пріоритет державної політики: [Засідання уряду під головуванням Прем'єр-міністра України А. Кінаха] // Уряд. кур'єр.– 2001.– 22 червня.– С. 1–2.
13. Головка О. Боротьба з бідністю буде тривалою, але, сподіваємось, ефективною // Уряд. кур'єр.– 2001.– 12 жовтня.– С. 4.
14. Куценко В. Зміцнення соціальної бази реформ – шлях до подолання бідності // Економіка України.– 2002.– № 2.– С. 27–34.
15. Лоцинин М. Яка в Україні бідність, яка у нас нерівність і на чому стоїть наша держава? // Економист.– 2001.–

- № 7–8.– С. 54–61.
16. *Манніла С.* Питання щодо моніторингу бідності в Україні: Tacis – проект «Соціальний захист в Україні» // Україна: аспекти праці.– 1997.– № 7.– С. 26–28.
 17. *Осіпова І.* Бідність в Україні: [Спільне дослідження Держкомстату України та ТАСІС] // Статистика України.– 1999.– № 1.
 18. *Петрусенко М.* Подолання бідності – один з пріоритетів роботи уряду // Уряд. кур'єр.– 2002.– 10 вересня.– С. 4.
 19. Подолання бідності – невід'ємна складова державної політики // Уряд. кур'єр.– 2002.– 10 серпня.– С. 1–2.
 20. *Солдатенко М.* Державні зусилля подолання бідності // Соціальний захист.– 2001.– № 10.– С. 10–11.
 21. *Стігліц Дж. Е.* Економіка державного сектора / Пер. з англ. А. Олійник та Р. Скільський.– К.: Основи, 1998.– Розділ 14.
 22. Про стратегію подолання бідності: Указ... 15 серпня 2001 р. № 637/2001 // Уряд. кур'єр.– 2001.–18 серпня.– С. 10.
 23. *Харченко Н.* Порівняння методологічних підходів до вимірювання рівня бідності // Соціологія: теорія, методи, маркетинг.– 2000.– № 3.– С. 86–99.
 24. *Юдаєва К.* Безработица, Бедность и Рынок Труда: Макроэкономические и Микроэкономические аспекты.– М.: Россия, Сентябрь 11–21, 2000.

N. Ilchyna, L. Krasnikova

ECONOMIC ANALYSIS OF POVERTY IN UKRAINE: THEORETICAL ASPECTS

This work is devoted to research one of the main social problem - the problem of poverty. The nature and the problems of poverty are considered, the main categories' definitions are given. A great attention is paid to finding the correlation between poverty and inequality and their measuring (different methodological approaches, main indicators and indexes are covered), the main means of poverty problem solution are standing out.